

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlési hivatala

Regisztrációs szám: K/5655

Dátum: 2012 JAN 26.

Írásbeli választ igénylő kérdés

Dr. Kövér László
az Országgyűlés elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

„Meddig szabotálja a kormány uniós hulladékgazdálkodási előírások teljesítését?” címmel a Házszabály 91.§-a alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszterhez.

Tisztelt Miniszter Úr!

1. A hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Hulladék Keretirányelv HKI) átvétele (a határidő 2010. december 12 volt) tekintetében másfél éves lemaradásban vagyunk.

2. A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt) 33. §-a értelmében az Országgyűlés a hulladékgazdálkodás stratégiai célkitűzéseinek, továbbá az e törvényben megállapított célok elérésének és az alapvető hulladékgazdálkodási elvek érvényesítésének érdekében a Nemzeti Környezetvédelmi Program részeként hat évre szóló Országos Hulladékgazdálkodási Tervet (OHT) fogad el. Az OHT-I 2003-2008. időszakra készült el, azt a Parlament el is fogadta (110/2002. (XII.12) országgyűlési határozat). Még az előző kormány büne, hogy az OHT-II tervezése nem indult meg időben, 2008. októberében még egy betű sem volt belőle megírva. A megalapozó tanulmány elkészült 2009. májusára, a széles körű társadalmi vita lezajlott kb. 2009. végére. Ekkor került sor a stratégiai környezeti vizsgálatra, ami javított formában elkészült 2010. áprilisára. A kormányváltás következtében ez a folyamat elakadt, a dokumentum soha nem került a Parlament elé. Ennek ellenére gyakran, még kormánykörökben is hivatkoznak rá, mint létező dokumentumra (mai napig olvasható a www.kvvm.hu-n). 2009-től nincs az országnak Országos Hulladékgazdálkodási Terve, amely megalapozhatná például a következő időszakra szóló fejlesztési terveket, miközben az EU-val a tárgyalások már megkezdődtek a Kohéziós Alap felhasználásának

következő finanszírozási periódusára vonatkozóan. Nem érhető, hogy a Bizottság hogyan nem vette észre ezt a hiányt (notifikálni kell, de nem található nyoma a notifikációnak), bár azt az EU nem vizsgálja azt, hogy egy dokumentumot elfogadott-e a Parlament.

3. A jelenleg hatályos termékdíjas szabályozás a termékdíjas termékek hulladékainak vonatkozásában megszüntette a koordináló szervezeteket. Ez annyiban jelent problémát, hogy az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2002/96/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (WEEE) tételesen kimondja (6. cikk 1.), hogy a hasznosítási rendszereket a gyártók önállóan, illetve közösen is kialakíthatják. Sajnos, a gyártói felelősséggel kapcsolatos további irányelvek (csomagolási hulladék, elemek, akkumulátorok hulladéka) ezt nem jelenítik meg ilyen határozottan. Mindenesetre a WEEE tekintetében a törvény az irányelvben megfogalmazottak ellenére szünteti meg a koordináló szervezeteket.

4. A hulladéktörvényről szóló T/5538 sz. irromány tekintetében (notifikálták 2011. 12. 29-én) is sok probléma akad. Kiemelkedik ezek közül a végrehajtási szabályok megalkotása. Feltéve, hogy a tervezetet időben elfogadja a Parlament (2012. májusában hatályba léphet), gondot jelenthet, hogy a minisztérium Hulladékgazdálkodási Főosztálya létszáma (titkárnökkel együtt) 13 főre zsugorodott. Eközben a törvény felhatalmazó rendelkezései értelmében a törvény hatályba lépésével egyidejűleg 23 kormányrendeletet (2013-ra további egyet), emellett 14 VM miniszteri rendeletet (2015-re további egyet), és 6 más tárcához címzett, hulladékkal kapcsolatos rendeletet (2013-ra további kettőt) kell megalkotni. Kérdéses, hogy a jogalkotási és szakmai gyakorlattal nem rendelkező vezetői és beosztotti stáb képes lesz-e megbirkózni ezzel a hatalmas kihívással.

5. A benyújtott javaslat nagyon sok szakmai ellentmondást tartalmaz, amelyek közül kiemelkedik a települési szilárd hulladék begyűjtésének és kezelésének 2013-tól tervezett államosítása. 2013-tól közszolgáltatást meghatározó befolyással bíró gazdálkodó szervezet végezhet (az állam, illetve a települési önkormányzat a tulajdonosok szavazatának többségével tulajdoni hányada alapján közvetlenül vagy közvetve rendelkezik, és a társaság tulajdonosaként jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők és a felügyelő bizottság tagjai többségét megválassza vagy visszahívja). Ez az intézkedés veszélyezteti a 2000-2006. közötti időszakban megvalósult 13 db ISPA/KA projekt hosszú távú – sok esetben 15-35 éves – üzemeltetési szerződéseit, amelyeket a törvény szellemének megfelelően át kell alakítani. Ahol a körülmények nem felelnek meg a törvényi feltételeknek, ott új üzemeltetőt kell kijelölni. Egyes (magántulajdonú) üzemeltetők a piacról kiszorulnak, így eszközeiket, létesítményeiket az adott területről kivonják, ami kapacitáshiányhoz vezet. Ezért a kieső kapacitások azonnali pótlására lenne szükség, amelynek forrása nem látható, de a kieső logisztika, humán erőforrás, szakértelem biztosítása is hosszabb időt vesz igénybe.

6. A meglévő szerződések felbontása miatt az érintett magántulajdonú szolgáltatók polgári peres úton fogják követelni az ISPA projektekhez önerőként befektetett koncessziós díjat, illetve a szerződés felbontása miatt elmaradt hasznot (csak az önerő értéke ezeknél a projekteknél kb. 9 milliárd Ft).

7. Mindemellett sérül a projektek fenntarthatósága is, mivel nem teljesülhetnek a felvállalt célok, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik az EU felé. A 13 ISPA/KA projekt EU-támogatási értéke összesen 57 Mrd forint.

8. Az Új Széchenyi Terv szerint: „Az állam a gazdaságon belüli forrás-allokáció szervezésében a legtöbb esetben ügytelenebb, mint a piac. Az állam eleve drágábban szerez forrást, hiszen bevételei adókból és járulékokból származnak, amelyek a gazdasági szereplők motivációit rombolják.” Ennek a megállapításnak az új szabályozás logikája ellentmond.

9. A hulladékról szóló javaslat másik komoly problémát jelentő pontja az igénybevételi járulék bevezetése. Ez az intézkedés önmagában üdvözlendő. A minisztérium többször kommunikálta, hogy a bevezetésre kerülő járulék mértéke összhangban van Európa többi államának lerakási adójával. Ez igaz, de a bevezetés ütemezése ezekben az országokban 8-10 éves periódusban, fokozatosan, és az egyes hulladékfajtákra eltérő mértékben történt.

10. A jelenleg hatályos hulladékgazdálkodási törvény tartalmazza azt a rendelkezést, miszerint települési szilárd hulladéklerakót kizárólag térségi célokra lehet létesíteni. Az új törvény tervezete azonban nem tartalmazza ezt a kitétel. A térségi követelmény (minimum 100 ezer lakos hulladékának megfelelő mennyiség) megszűnése a települési hulladéklerakó létesítésénél azt eredményezi, hogy kisebb méretű, – akár egy települést ellátó – lerakók is épülhetnek. Ezzel elvész az a funkció, amely biztosította a lehetséges lerakó-létesítési helyszínek környezetének bekapcsolását egy kezelőrendszerbe. A lerakót létesítő településnek nem lesz érdeke a szomszédos kisebb települések bevonása – a hulladéklerakóval el nem látott „fehér foltok” száma megnő. A kezelőrendszerek méretgazdaságossága is megkérdőjeleződik, holott a hulladék előkezelése kisebb léptékben kevésbé gazdaságos, nehezebben fenntartható. A már tervezés alatt lévő hulladékgazdálkodási projektek felbomolhatnak, az eddig kidolgozott műszaki elképzelések és az arra fordított források elveszhetnek. Nő a lerakók száma, dekoncentrálódik a környezeti kockázat, csökken a térségi szerveződés hatékonysága, a kistelepülések elesnek a hulladéklerakási szolgáltatástól, és az egész folyamat ellene hat a hulladék-hierarchiának, amely alapján a legkevésbé kívánatos kezelési mód a lerakás.

A fentiekből a következő kérdések adódnak:

- Milyen képzettségű, létszámú és szakmai gyakorlattal rendelkező minisztériumi szakember gárdával oldja meg a kormány a hulladékgazdálkodás szabályozásának előkészítését?
- Miért nem szerepel a hulladékgazdálkodási törvény tervezetében a lerakók létesítésére vonatkozó térségi követelmény?
- Hogyan, milyen forrásból biztosítja az állam a közszolgáltatás államosításához szükséges anyagi eszközöket, a magántulajdonú beruházások, eszközpark egy év alatt történő helyettesítését?
- Mennyibe kerül az EU által finanszírozott hulladékgazdálkodási rendszerek hozzáigazítása a törvényben foglaltakhoz?
- Miért nem történt meg az OHT-II benyújtása a Parlamenthez?

Várjuk részletes válaszát!

Budapest, 2012. január 26.

Szilágyi László
LMP

Jávorka Benedek
LMP